

El mite de la fi de l'art

Enric Ciurans Peralta

Correo electrónico: ciurans@ub.edu

Institución: Universitat de Barcelona

Mesa: Memoria y Tecnoarte

Ens proposem desenvolupar en aquest treball tres mirades concretes que han proclamat d'una o altra manera "la fi de l'art", de vegades tant **sols sense explicitar aquest fet, sinó desprenent-se de la seva actuació**. Hem utilitzat aquest terme (no sabem si és un concepte, una propaganda o una proclama), com un mite del nostre present històric, i fins i tot com una utopia, en el sentit de punt de partida d'una nova societat. La fi de l'art no només com a fi de l'art petitburgès sinó com a superació i mutació del paradigma cultural.

La primera mirada la localitzem entre els Situacionistes, concretament, en la secció italiana que el 30 de maig de 1958 exposà un seguit de "rotlles de pintura industrial" que tenien com a finalitat última: "difondre's massivament entre el públic, apuntant en darrera instància a la pèrdua de tot valor econòmic." La pintura industrial de Pinot-Gallizio, coincidí amb l'acció de Nunzio Van Guglielmi davant el quadre *La coronació de la verge*, de Rafael. L'exigència d'acabar amb l'art com a fórmula tradicional tenia a veure directament amb una aspiració revolucionària, que culminà deu anys després amb les barricades de París.

La segona mirada la trobem en l'existència d'un art relacional, definit pel crític N. Bourriaud com "un estat de trobada", on els fenòmens artístics es defineixen com intercanvis o intersticis socials, i l'art com un espai de petits gestos quotidians, que enlloc proclama "la fi de l'art" —concepte de l'idealisme hegelian—, però el dilueix en el conjunt de les activitats humanes. La visió de Bourriaud tracta de fer possible un discurs artístic, que vol superar l'art conceptual, per centrar-se en un efectiu i inexorable "fi de l'art", imperceptible, lluny de tota preocupació i discussió. Aquesta mirada es podria relacionar amb la crítica de la política que el filòsof alemany Peter Sloterdijk definí com a "hiperpolítica", que gestiona una societat de "consums no retornables, de matèries primeres no retornables, en espècies animals no retornables i finalment en biotopos i atmosferes no retornables."

La tercera mirada ens la proporciona la constatació que els nous suports artístics posen en crisi la noció clàssica d'art i en proclamen d'una manera bastant exacta la seva fi. El punt de partida d'aquesta nova percepció la trobem en el "manifest" de la societat anònima-societat sense autor, publicada el 2002, on en el tercer punt del decàleg s'afirma: "No existeixen «obres d'art». Existeixen un treball i unes pràctiques que podem anomenar artístiques. Tenen a veure amb la producció significant, afectiva i cultural, i juguen papers específics en relació als subjectes d'experiència." En aquesta visió s'imposa el pragmatisme dels nous llenguatges que no pertanyen ja al discurs artístic precedent. Organitzacions com Rhizome, amb milers de membres, serveixen de base teòrica a l'art digital, tractant d'organitzar i gestionar les noves obres a través d'una xarxa no jeràrquica, proclamant d'una o altra manera que les expectatives del canvi de paradigma són aquí.

Com a conclusió d'aquesta mirada caldria retornar a la realitat que ens envolta, on la paraula art i tots els seus usos segueix plenament vigent. Aquesta paradoxa ens permet parlar d'aquest "mite de la fi de l'art", com un discurs acotat i amb un sentit determinat, seguint unes estratègies i unes etapes concretes. Res més.

Bibliografia (l'listat provisional)

Burriaud, Nicolás, *Estética relacional*, Adriana Hidalgo ed., Buenos Aires, 2006.

Internacional Situacionista, (3 vol.), Literatura Gris, 2001-03.

Perniola, Mario, *La Internacional Situacionista*, Acquarela & A. Machado libros, Madrid, 2007.

Safranski, Rüdiger, *¿Cuánta globalización podemos soportar?*, Ed. Tusquets, Barcelona, 2004.

Sloterdijk, Peter, *En el mismo barco*, Ed. Siruela, Madrid, 1994.

www.rizhome.org